

Korleis møte utfordringane det er å skape eit inkluderande læringsmiljø?

Peder Haug

Haugesund 28. oktober 2021

1

Ei påminning:

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

(Barnehagelova § 1, andre ledd.)

Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og haldningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrang (Opplæringslova § 1, femte ledd).

2

FOTO: SINDRE LUNDEVOLD

Å oppfylle dei høge ambisjonane i verksemda i barnehage og skule er i mange høve svært krevjande og risikofylt. Å skape eit inkluderande læringsmiljø er krevjande og utfallet er usikkert.

(Fritt etter Hans Jørgen Gjessing, 1969.)

3

Hovudsaka

- Hovedsaka er eit læringsmiljø som fremjar helse, trivsel og læring for alle.
 - Læringsmiljøet skal vere trygt.
 - Læringsmiljøet skal vektlegge fellesskap, medverknad, medansvar, dømmekraft, samhandling.
 - Relasjonar skal vere gode mellom barn, mellom elevar og med vaksne. Vennskap og gjensidig anerkjenning er eit mål.
 - Det skal vere varierte læringsinnhald, læringsarenaer, kunnskapsutveksling, samarbeid lokalt, nasjonalt og internasjonalt.
 - Læringsmiljøet skal gi utbyte,

4

4

«... from an educational point of view there is no limit to the degree of inclusion possible. [...] ... all children however disabled, can be included in regular schools with no detriment to themselves or other pupils providing the conditions are right." ([OECD, 1999, s. 49](#)).

5

5

Praksis er svært varierende

There appears, however, to be deep uncertainty about how to create inclusive environments within schools and about how to teach inclusively.

In all countries there seems to be a gap between formulations and realizations of inclusive education.

"If inclusion, for all its complexity, is such an important principle, why is it not a readily identifiable, stand-alone entity in policy? And why is inclusion so often only mentioned in passing in many policies?" (Hardy & Woodcock, 2015, p 117).

6

Developing inclusive education must be seen as a reform process. For it to work, many new attitudes need to be formed and practices developed, not only among education professionals, but across communities and societies as a whole.

While these changes are taking place, many countries maintain a range of provision to offer choice to parents and to give flexibility to local circumstances.

OECD, 1999, p 51.

7

7

Hovudmodellar for utvikling og endring i ein organisasjon:

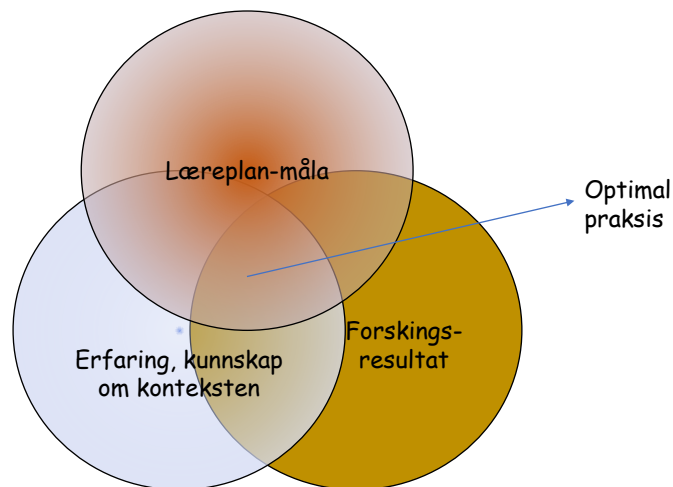
- Den «tradisjonelle» tilnærminga:
 - Individorientert
 - Ta i bruk, implementere andre sine erfaringar.
 - Endring gjennom bruk av ord: tekster, førelesingar, kurs.
- Den «nye» tilnærminga:
 - Kollektivt- og erfaringsorientert,
 - Utvikle og utnytte det profesjonelle skjønnnet.
 - Endring gjennom deltaking, utprøving og erfaringsdeling.

8

Kva som er evidens?

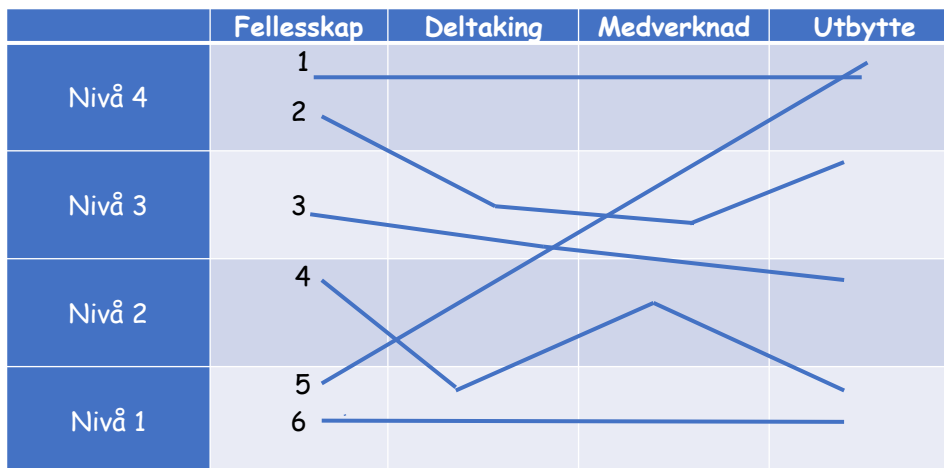
- Evidens:
 - tyder «bevis» og gjeld å finne arbeidsmetodar som skal sikre sann kunnskap om effektar av tiltak og metodar - det vil seie kunnskapar om kva som verkar og kva som ikkje verkar.
- Evidensbasert kunnskap, er kunnskap komen fram gjennom forskning.
 - Utvikla prosedyrar for kunnskapssøking og kunnskapshandtering (frå 10 00 referansar til 50).
 - Evidenshandteringa er gitt politisk mandat.
 - Evidenskravet er kontroversielt.
 - Eigne organisasjonar for kvalitetskontroll (Campbell, Clearinghouse, Cochrane, Kunnskapssenter)
- Relatert til profesjonsutøving - sikre at den har høg kvalitet
 - Kunnskapen profesjonsutøvaren er avhengig av er den erfaringsbaserte og den forskingsbaserte.
 - Basis for å velje handling er det profesjonelle skjønn.

9

10

Behov for individuell vurdering i inkludering

11

Komplementaritetsteorien

- Kvaliteten på det ordinære arbeidet.
- Tilpassa opplæring
- Inkluderande læringsmiljø

12

Supplementsteorien

- Kvaliteten på det spesialpedagogiske arbeidet.

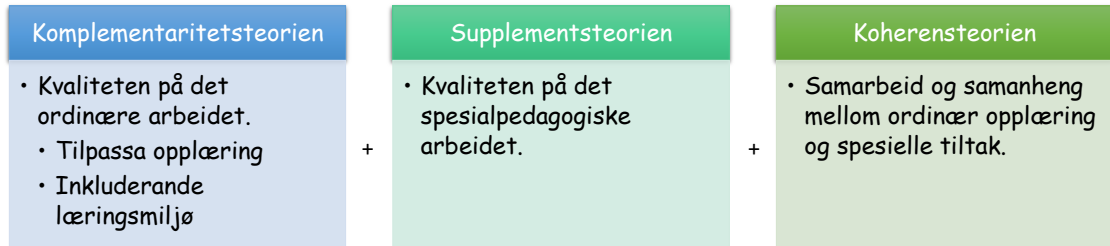
13

Koherensteorien

- Samarbeid og samanheng mellom ordinær opplæring og spesielle tiltak.

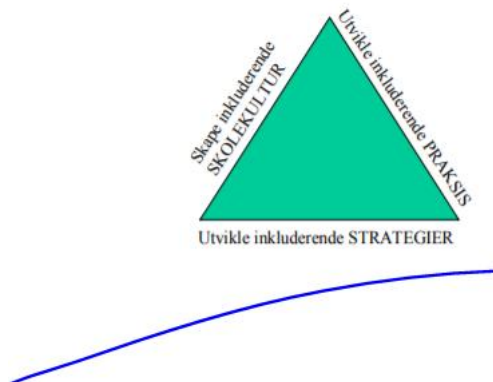
14

Tre tiltak for å auke kvalitet i opplæringa for dei som strevar:

15

Inkluderingshandboka (Booth & Ainscow, 2001, på norsk: Nes og Strømstad, 2001)

16

Oppna jämförelser, grundskola år 9 våterminen 2007 – 2010, Essunga kommun

	Uppnått målen i alla ämnen, andel elever		Behörighet till gymnasieskolan, andel elever	
	Procent	Rangordning	Procent	Rangordning
2007	62,8	287	76,9	289
2008	78,1	120	91,4	90
2009	80,6	99	93,1	67
2010	96,3	3	100,0	1

Kilde: Bengt Persson, Högskolan i Borås

17

17

Tiltaka i Essunga

- Data om situasjonen er utgangspunktet.
- Semje om behovet og retninga for endring mellom alle impliserte (informasjon, forankring, politisk og organisatorisk utviklingsarbeid).
- Semje om å samarbeide om å skape den nye skulen (utviklingsarbeid på alle plan).
- Ta bort/legge ned alle smågruppene, men opne for adhoc-behov (organisatorisk, juridisk og pedagogisk utviklingsarbeid).
- Flytte lærarar frå smågruppene til klassene (ressursoverføring, organisatorisk utviklingsarbeid).
- Arbeide med elev-elevrelasjonar og lærar-elevrelasjonar (pedagogisk utviklingsarbeid)

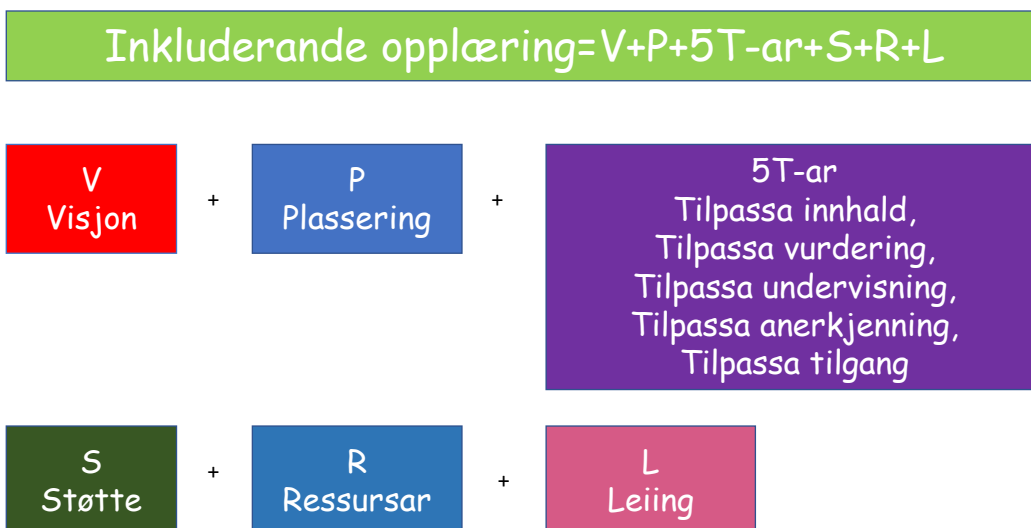
18

Tiltaka i Essunga -II

- Drøfte og utvikle kva slags former for undervisning som fungerer best for elevane (organisatorisk og pedagogisk utviklingsarbeid).
- Utvikle tilpassa opplæring i lærarfelleskapen (pedagogisk utviklingsarbeid).
- Drøfte og utvikle ei god spesialundervisning innanfor ramma av klassen (pedagogisk og spesialpedagogisk utviklingsarbeid).
- Utvikle fleirlærarsystemet (pedagogisk utviklingsarbeid).
- Utvikle samarbeidet med foreldra (pedagogisk og organisatorisk utviklingsarbeid).

19

David Mitchell (2014):

20

I høve til Mitchell og Essunga:

- Kva er status hos dykk når det gjeld prosessar for å utvikle inkluderande læringsmiljø?
- Kvar er utfordringane hos dykk for å utvikle eit inkluderande læringsmiljø?
- Kven har ansvaret for å ta opp utfordringane som må løysast for å kunne utvikle eit inkluderande læringsmiljø?
- Kva er dei moglege løysingane for å kunne utvikle eit inkluderande læringsmiljø?